

**ANALIZA ANKETNEGA VPRAŠALNIKA ZA RAVNATELJICE IN
RAVNATELJE OSNOVNIH ŠOL S PRILAGOJENIM IZOBRAŽEVALNIM
PROGRAMOM Z NIŽJIM IZOBRAZBENIM STANDARDOM**

**POVZETEK POROČILA
O IZVEDBI NACIONALNEGA PREVERJANJA ZNANJA 2025/2026**

Anže Dejak

Sektor za razvoj in raziskave, Državni izpitni center

Ljubljana, avgust 2026

Jezikovni pregled: **Martina Oberman Žnidarčič**

Povzetek

Uvod

V šolskem letu 2025/2026 smo na pobudo ravnateljic in ravnateljev osnovnih šol s prilagojenim izobraževalnim programom z nižjim izobrazbenim standardom (OŠPP NIS) pripravili ločen anketni vprašalnik o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja (NPZ) in ga poslali vsem izobraževalnim institucijam, ki so izvajale NPZ v 6. in 9. razredu.¹ Vprašalnik so izpolnjevali ravnateljice in ravnatelji OŠPP NIS; na osnovnih šol z izobraževalnim programom osnovne šole in/ali s prilagojenim izobraževalnim programom osnovne šole z enakovrednim izobrazbenim standardom, ki izvajajo tudi prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom (tj. OŠ SIS + NIS), pa so odgovarjali bodisi ravnateljice in ravnatelji bodisi namestnice in namestniki za izvedbo NPZ – torej tisti, ki so na šoli odgovorni za izvedbo postopkov NPZ v posameznih programih.

Odgovarjanje na anketni vprašalnik

V šolskem letu 2025/2026 se je NPZ izvajal na 61 osnovnih šolah s prilagojenim izobraževalnim programom z nižjim izobrazbenim standardom (OŠPP NIS). Anketni vprašalnik za ravnateljice in ravnatelje OŠPP NIS o izvedbi NPZ je izpolnilo 88,5 % vseh povabljenih, kar je nekoliko manj od lanske odzivnosti šol NIS in šol SIS + NIS. Po nizki zastopanosti se od drugih ločita primorsko-notranjska in podravska regija. Ob tem je treba poudariti, da ugotovitve temeljijo na majhnem številu OŠPP NIS v Sloveniji.

Stališča ravnateljic in ravnateljev OŠPP NIS do NPZ

Ocenjena stališča do NPZ so pretežno pozitivna (med 63 in 89 % strinjanja). Najvišje strinjanje so dosegle postavke, da se dosežki NPZ upoštevajo pri **načrtovanju prihodnjega dela** na šoli, da so **Riceva izobraževanja** o analizah dosežkov in vrednotenju NPZ za učiteljice in učitelje **koristna** ter da je **NPZ smiseln in koristen**, saj da učenkam, učencem, učiteljicam in učiteljem povratno informacijo o znanju učenke ali učenca. Najmanjše strinjanje (63,0 %) je s postavko, da NPZ odkriva **močna področja** v znanju učenk in učencev, predpisanem z učnimi načrti. S to postavko se strinja opazno manj (19,0 %) ravnateljic in ravnateljev OŠPP NIS kot ravnateljic in ravnateljev OŠ SIS.

Težave pri izvedbi NPZ in razlogi za neudeležbo

Največ ravnateljic in ravnateljev OŠPP NIS (24,1 %) je poročalo o nizki **motivaciji učenk in učencev za NPZ**, kar je primerljivo z odgovori OŠ SIS. Ravnateljice in ravnatelji OŠPP NIS vzroke najdejo v manku uporabne in praktične vrednosti NPZ, saj rezultat na učenko ali učenca ne vpliva, in nespodbudnem domačem okolju, pri tem pa posebej navajajo učenke in učence 6. razreda. Pomembna težava sta tudi organizacija prostorov za izvedbo NPZ in odnos staršev do NPZ. Vzroke težav z **organizacijo prostorov** prepoznavajo v prostorski stiski in pomanjkanju primernih prostorov na šoli. Vzroke težav z **odnosom staršev do NPZ** pa povečini pripisujejo razlikam v vrednotah staršev. Nekaj ravnateljic in ravnateljev OŠPP NIS je poročalo tudi o težavah z **izvedbo NPZ za učenke in učence z dodatnimi prilagoditvami gradiva, vrednotenja ali izvedbe preverjanja**. O težavah s časom izvedbe NPZ, motivacijo

¹ Analiza anketnega vprašalnika za ravnateljice in ravnatelje OŠ SIS je na voljo v dokumentu »Analiza anketnega vprašalnika za ravnateljice in ravnatelje osnovnih šol – Poročilo o izvedbi nacionalnega preverjanja znanja 2025/2026«.

učiteljic in učiteljev za NPZ ter izvedbo NPZ za učenke in učence iz priseljskih družin niso poročali.

Najpogostejši razlog za neudeležbo učenk in učencev pri NPZ ne glede na predmet in razred sta **bolezen ali poškodba** (približno 60 % vse odsotnosti), kar je primerljivo s poročanjem OŠ SIS. Sledi **neopravičena odsotnost**, ki je v 9. razredu (približno 15 % vse odsotnosti) še za enkrat manj kot v 6. razredu (približno 30 % vse odsotnosti). Približno 10 % odsotnosti je tudi zaradi drugih utemeljenih razlogov. Trenda, da bi se NPZ iz družboslovja udeležilo opazno manj učenk in učencev kot iz drugih dveh predmetov, ni mogoče zaznati.

Posredovanje informacij in sodelovanje z institucijami pri NPZ

Ravnateljice in ravnatelji OŠPP NIS se povečini strinjajo (okoli 95 % pritrdilnih odgovorov), da institucije za vodenje NPZ dajejo **natančne, pravočasne in nedvoumne informacije**. Najnižji odstotek strinjanja (še vedno okoli 90 % pritrdilnih odgovorov) je zaznati pri ZRSS. Smiselno je opozoriti, da je z Ricem v tekočem šolskem letu sodelovalo 87 % vseh ravnateljic in ravnateljev OŠPP NIS, z drugimi institucijami (MVI, DK NPZ in ZRSS) pa le okoli 40 % (najmanj z ZRSS, 35 %). Ravnateljice in ravnatelji sodelovanje z različnimi institucijami ocenjujejo kot razmeroma dobro (4,3–4,6), najvišjo povprečno oceno je prejel Ric.

Uporabnost dokumentov in programov NPZ

Najvišjo povprečno oceno sta prejela dokumenta *Koledar NPZ* (4,7) in *Navodila za izvedbo NPZ* (4,5), drugi (letak *Informacije za učence in starše*, dokument *Letno poročilo o izvedbi NPZ* in program *Vpis v srednje šole in dijaške domove*, OŠ modul *Prijava na NPZ*) so dobili nekoliko nižjo (4,1). Pri letaku, ki ga v tiskani ali elektronski različici razdeli večina OŠPP NIS, je bilo največ komentarjev, večina se jih je nanašala na **potrebo po prilagoditvi prezahtevne vsebine**. *Letno poročilo o izvedbi NPZ* je med vsemi dokumenti in programi prejelo najmanjši odstotek odličnih ocen.

Izvajanje NPZ z dodatnimi prilagoditvami

Primerjava med povprečno oceno različnih vidikov prilagojene izvedbe NPZ (elektronski obrazec za prijavo, dodatne prilagoditve preizkusov znanja, sodelovanje Rica s šolo) kaže, da so ocene **razmeroma visoke** (4,1–4,6). Elektronski obrazec je prejel med vsemi vidiki v povprečju najnižjo oceno in najmanjši odstotek odličnih ocen, sodelovanje z Ricem pri izvajanju NPZ s prilagoditvami pa je dobilo najvišjo oceno.

Analiza dosežkov NPZ

Ravnateljice in ravnatelje smo vprašali tudi o različnih vidikih analize in uporabe dosežkov, ki jih učenke in učenci OŠPP NIS dosežejo pri NPZ. Največ (več kot 90 % pritrdilnih odgovorov) jih pritrjuje **izvedbi analize dosežkov** učenk in učencev šole pri NPZ in temu, da se **ugotovitve upoštevajo pri načrtovanju dela** v prihodnjih šolskih letih. Medtem ko so se večinoma strinjali tudi z drugimi vidiki analize in uporabe dosežkov pri NPZ, pa **le približno polovica anketiranih poroča, da pri analizi dosežkov NPZ na šoli sodeluje celoten učiteljski zbor**.

Program OrKa

Le dobra polovica ravnateljic, ravnateljev, učiteljic in učiteljev OŠPP NIS (57 %) je v tekočem šolskem letu uporabljala program OrKa. Različne vidike uporabnosti programa (enostavnost ter omogočanje povratnih informacij o znanju, ključnih analiz in strokovne podlage za

pedagoške usmeritve) so ocenili z razmeroma visokimi povprečnimi ocenami (3,8–4,1). Priročnik OrKa so ocenili z oceno 4,2, **vendar ga kar 40 % anketiranih ne pozna**. Ugotavljamo tudi, da se **večina anketiranih (72 %) izobraževanja o uporabi programa OrKa še ni udeležila**; približno 45 % jih je to pripravljenih storiti, skoraj 40 % pa jih je neodločenih.

Drugo

Peščica anketiranih (16,7 % vseh odgovorov) je napisala sklepne komentarje k NPZ, med katerimi se jih večina nanaša na **specifične predloge prilagoditev in sprememb** (npr. poenotenje portalov z informacijami, optimiziranje NPZ za učenke in učence OŠPP NIS, težave pri dostavi gradiva, razmislek o vrednotenju in uporabi analize dosežkov NPZ).

Državni izpitni center se zahvaljuje vsem ravnateljicam in ravnateljem OŠPP NIS, ki ste odgovorili na anketni vprašalnik, saj bo analiza odgovorov pripomogla k boljši izvedbi NPZ. V želji po čim večji uporabnosti vprašalnika – tako po vsebini kakor po razumljivosti vprašanj – vas prosimo, da predloge za kakršnekoli spremembe vprašalnika pošljete na e-poštni naslov info@ric.si.